

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 6Ssk/115/2022
Identifikačné číslo spisu: 7018200682
Dátum vydania rozhodnutia: 29. júna 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Michal Matulník
Funkcia: predseda senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:7018200682.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: U. U. J., bytom N. G. Č.. XXX, N. G., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 26776-2/2018-BA z 28. marca 2018 v spojení s rozhodnutím č. 700-34134556217-GC 04/17 z 10. októbra 2017 a rozhodnutia žalovanej č. 26775-2/2018-BA z 28. marca 2018 v spojení s rozhodnutím č. 700-3415247015-GC 04/17 z 10. októbra 2017 a rozhodnutia č. 056000342018 z 29. júna 2018, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sa/39/2018-71 zo dňa 13. apríla 2022, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 2Sa/39/2018-71 zo dňa 13. apríla 2022 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej č. 26776-2/2018-BA z 28. marca 2018 v spojení s rozhodnutím č. 700-34134556217-GC 04/17 z 10. októbra 2017 a rozhodnutia žalovanej č. 26775-2/2018-BA z 28. marca 2018 v spojení s rozhodnutím č. 700-3415247015-GC 04/17 z 10. októbra 2017 a rozhodnutia č. 0560003402018 z 29. júna 2018.

2. Sociálna poisťovňa, pobočka Košice (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) rozhodnutím č. 700-3413456317-GC04/17 z 10. októbra 2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie o predpísaní penále 819,20 eur“) predpísala žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe, za obdobie júl 2011 až jún 2013 podľa § 178 ods. 1 písm. a), deviaty bod zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) penále v sume 819,20 eur. O odvolaní žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu o predpísaní penále 819,20 eur rozhodla žalovaná rozhodnutím číslo 26775-2/2018-BA z 28. marca 2018 (ďalej len „druhostupňové rozhodnutie o predpísaní penále 819,20 eur“) tak, že odvolanie žalobcu zamietla a prvostupňové rozhodnutie v celom rozsahu potvrdila. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 6. apríla 2018. Prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. 700-3413456217-GC04/17 z 10. októbra 2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie o predpísaní penále 516,62 eur“) predpísala žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe, za obdobie júl 2015 až jún 2016 penále v sume 516,62 eur. O odvolaní žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu o predpísaní penále 516,62 eur rozhodla žalovaná rozhodnutím číslo 26776-2/2018-BA z 28. marca 2018 (ďalej len „druhostupňové rozhodnutie o predpísaní penále 516,62 eur“; rozhodnutie o predpísaní penále 819,20 eur a rozhodnutie o predpísaní penále 516,62 eur spolu ďalej taktiež „rozhodnutia o predpísaní penále“) tak, že odvolanie žalobcu zamietla a prvostupňové rozhodnutie v celom rozsahu potvrdila. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 6. apríla 2018. Prvostupňový správny orgán začal konanie vo veci vymáhania pohľadávky na základe právoplatných a vykonateľných exekučných titulov v celkovej sume 1 335,82 eur, o čom vydal upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávky č. 0560003402018 z 18. mája 2018 (ďalej len „upovedomenie o vymáhaní pohľadávky“). O odvolaní žalobcu proti upovedomeniu o vymáhaní pohľadávky rozhodla žalovaná rozhodnutím č. 0560003402018 z 29. júna 2018 (ďalej len „druhostupňové rozhodnutie o vymáhaní pohľadávky“) podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. tak, že odvolanie žalobcu zamietla a napadnuté rozhodnutie potvrdila.

3. Krajský súd podstatu odôvodnenia svojho rozhodnutia (kasačnou sťažnosťou napadnutého rozsudku) zhrnul v bodoch 20 až 22 v podstatnom argumentujú, že (i) predmetom správnej žaloby je preskúmanie právoplatného druhostupňového rozhodnutia o vymáhaní pohľadávky („rozhodnutia žalovanej o odvolaní proti upovedomeniu o začatí vymáhania pohľadávky“); (ii) v predmetnom konaní preto krajský súd neposudzoval otázky súvisiace s platením poistného; (iii) podkladom pre vymáhanie pohľadávky je právoplatný exekučný titul (konkrétne rozhodnutia o predpísaní penále), ktoré žalobca prevzal 6. apríla 2018; (iv) krajský súd zhrnul, že žalobca v žalobných námietkach v podstate nesúhlasí s právoplatnými a vykonateľnými exekučnými titulmi, poukazujúc pritom na nedostatočne zistený skutkový stav; (v) krajský súd skonštatoval, že všetky námietky súvisiace s platením poistného, ktoré uvádza žalobca v správnej žalobe, nie sú predmetom preskúmavacieho konania vo veciach vymáhania pohľadávok a uzavrel, že „... upovedomenie o začatí vymáhania pohľadávok bolo vydané potom, čo bol preukázaný právoplatný a vykonateľný exekučný titul...“.

4. O náhrade trov konania rozhodol správny súd tak, že podľa § 167 ods. 1 SSP žalobcovi, ktorý v konaní nebol úspešný, nepriznal, rovnako ako žalovanej, nakoľko si žiadne trovy neuplatnila.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, odkazujúc v jej úvodnej časti na ustanovenia § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP. Žalobca svoju kasačnú sťažnosť v podstatnom odôvodnil nasledovnými skutočnosťami: (i) tvrdil, že svojou správnu žalobou navrhol, aby súd zamietol rozhodnutia o predpísaní penále („... aby príslušný súd zamietol rozhodnutia žalovanej č. 3413456217 zo dňa 10.10.2017 a č.: 3413456317 z toho istého dňa...“); (ii) namietal, že sa krajský súd nezaoberal otázkou výšky dosiahnutého príjmu žalobcu v relevantnom období; (iii) následne žalobca polemizoval s časťami napadnutého rozsudku tvoriacimi jeho tzv. konštatálnu časť (napr. body 9 a 10 rozsudku krajského súdu resp. východisková informácia, že žalobca v roku 2014 dosiahol príjem v celkovej výške 7 382 eur); (v) uviedol, že „... daňové priznania si však konajúci súd z mne neznámych dôvodov nevyžiadal od príslušného Daňového úradu Košice II. a pri svojom rozhodovaní sa výlučne oprel o akési mne neznáme potvrdenia pochádzajúce vraj z Finančného úradu SR, pričom

už v žalobnom návrhu z roku 2018 som ako jediné, smerodajné a dôveryhodné dôkazy na posúdenie danej právnej problematiky označil a navrhol súdu využiť a teda zabezpečiť predloženie konkrétnych daňových priznaní za dotknuté roky.“; (vi) po tom, ako žalobca venoval priestor opisu pôvodu a výšky niektorých svojich príjmov v označenom časovom období (str. 4 druhý odsek kasačnej sťažnosti) žalobca v závere kasačnej sťažnosti krajskému súdu vytkol, že „ ... rozhodnutie súdu vo veci bolo iba stroho doručené účastníkom konania v písomnej forme, bez možnosti akejkoľvek priamej reakcie účastníka a dôkaznej konfrontácie medzi účastníkmi konania...“; (vii) žiadal, aby súd rozsudok krajského súdu zrušil.

6. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním zo dňa 25. augusta 2022. Vo svojom vyjadrení žalovaná zhrnula (i) skutkový stav (časť I. označená ako „Súhrn skutkového stavu vo veci vzniku a vymáhania pohľadávky na penále“) a (ii) sťažnostné dôvody (časť II. vyjadrenia). Následne skonštatovala (v časti III. vyjadrenia), že žalobca v kasačnej sťažnosti neuvádza nové skutočnosti, ku ktorým by sa žalovaná v priebehu konania nevyjadrila resp., ktoré by krajský súd vo svojom rozsudku nezohľadnil. Zdôraznila, že otázky súvisiace s predpisovaním a platením poistného nie sú predmetom konania vo veciach vymáhania pohľadávok a sú vo vzťahu k samotnému konaniu skutkovo a právne irelevantné. Poukázala na skutočnosť, že postup pri vymáhaní pohľadávok na základe právoplatných a vykonateľných rozhodnutí ako spôsobilých exekučných titulov bol správny. Navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť v celom rozsahu zamietol s odkazom na ustanovenie § 461 SSP.

7. Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalobcovi dňa 6. septembra 2022 na vedomie.

III.

Posúdenie kasačnej sťažnosti

8. Podľa § 11 písm. h) SSP rozhoduje Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) o kasačných sťažnostiach. Najvyšší správny súd teda ako súd kasačný [§ 11 písm. h) SSP] preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

9. Predmetom kasačného konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 190 SSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti (i) rozhodnutia č. 0560003402018 z 29. júna 2018 (vyššie skrátené označené ako druhostupňové rozhodnutie o vymáhaní pohľadávky) v spojení s (ii) preskúmaním rozhodnutia žalovanej č. 26776-2/2018-BA z 28. marca 2018 (vyššie skrátené označené ako druhostupňové rozhodnutie o predpísaní penále 516,62 eur) v spojení s rozhodnutím č. 700-34134556217-GC 04/17 z 10. októbra 2017 (vyššie skrátené označené ako prvostupňové rozhodnutie o predpísaní penále 516,62 eur) a rozhodnutia žalovanej č. 26775-2/2018-BA z 28. marca 2018 (vyššie skrátené označené ako druhostupňové rozhodnutie o predpísaní penále 819,20 eur) v spojení s rozhodnutím č. 700-3413456317-GC04/17 z 10. októbra 2017 (vyššie skrátené označené ako prvostupňové rozhodnutie o predpísaní penále 819,20 eur). Inými slovami, žalobca sa domáhal prieskumu (i) druhostupňového rozhodnutia o vymáhaní pohľadávky (ii) v kontexte (spojení) s prieskumom rozhodnutí o predpísaní penále (tak ako je tento termín definovaný v bode 2 vyššie).

10. Kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu vychádza z právneho názoru, ktorý je podrobnejšie opísaný v bode 3 vyššie a ktorý možno (abstrahujúc podstatu) zhrnúť tak, že v konaní išlo primárne o preskúmanie druhostupňového rozhodnutia o vymáhaní pohľadávky („rozhodnutia žalovanej o odvolaní proti upovedomeniu o začatí vymáhania pohľadávky“), ktoré vychádzalo, resp. podkladom pre vymáhanie ktorej pohľadávky bol právoplatný exekučný titul (konkrétne rozhodnutia o predpísaní penále; vid' vyššie). V konaní nebolo sporné, že rozhodnutia o predpísaní penále nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť 6. apríla 2018.

11. V prerokúvanej veci Sociálna poisťovňa, pobočka Košice (prvostupňový správny orgán) rozhodnutím číslo 0560003402018 z 18. mája 2018 podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod 19 a § 225i ods. 5, § 225j ods. 7 a § 225m ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. upovedomil žalobcu o začatí vymáhania pohľadávky na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, ktorým boli práve rozhodnutia o predpísaní penále. Proti predmetnému rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu podal žalobca odvolanie, o ktorom žalovaná rozhodla druhostupňovým rozhodnutím o vymáhaní pohľadávky podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.

12. Podľa § 225a ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. konaním vo veciach vymáhania pohľadávok podľa tohto zákona je konanie, ktorým Sociálna poisťovňa z úradnej moci vymáha pohľadávky. Podľa § 225a ods. 2 prvá veta zákona č. 461/2003 Z. z. na konanie vo veciach vymáhania pohľadávok sa vzťahujú ustanovenia o nedávkovom konaní podľa tretej časti, ak v tejto časti nie je ustanovené inak. Podľa § 213 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je doručené rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať, právoplatné.

13. Podľa § 225b zákona č. 461/2003 Z. z. exekučným titulom na účely tohto zákona je vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola uložená účastníkovi konania povinnosť plniť a účastník konania si túto povinnosť v určenej lehote dobrovoľne nesplnil. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, exekučným titulom v prejednávanej veci boli rozhodnutia o predpísaní penále, ktoré sa stali vykonateľnými 6. apríla 2018.

14. Úlohou správneho súdu v konaní o správnej žalobe proti rozhodnutiam je preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy (§ 2 ods. 1 SSP), teda súlad tohto rozhodnutia a administratívneho konania, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, so zákonom. Ak teda orgán verejnej správy pri vydávaní svojho rozhodnutia bol podľa zákona povinný rešpektovať svoje predchádzajúce právoplatné rozhodnutie (ako exekučný titul v súlade s ustanovením § 225b zákona č. 461/2003 Z. z.), správny súd môže a musí preskúmať, či ho rešpektoval. Mieru viazanosti správneho súdu týmito skoršími rozhodnutiami upravuje § 27 ods. 1 SSP, podľa ktorého správny súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy posúdi i zákonnosť skôr vydaného rozhodnutia, z ktorého preskúmané rozhodnutie vychádza, ak bolo preň skôr vydané rozhodnutie záväzné a ak skôr vydané rozhodnutie nebolo samostatne možné preskúmať správnym súdom. A contrario tak z uvedeného ustanovenia vyplýva, že ak skôr vydané rozhodnutie bolo možné preskúmať správnym súdom na základe správnej žaloby, nemôže ho správny súd preskúmať v konaní, kde preskúma neskôršie, naň nadväzujúce rozhodnutie.

15. Z obsahu administratívneho spisu (rekapitulácia ktorého relevantnej časti je uvedená vyššie) je zrejmé, že žalobca, napriek riadnemu poučeniu (obsiahnutému v časti poučenie rozhodnutia žalovanej číslo 26775-2/2018-BA z 28. marca 2018 a rozhodnutia žalovanej číslo 26776-3/2018-BA z 28. marca 2018, ktoré obe rozhodnutia mu boli doručené 6. apríla 2018) nepodal v lehote podľa Správneho súdneho poriadku správne žaloby (správnu žalobu) proti rozhodnutiam o predpísaní penále (teda ani proti druhostupňovému rozhodnutiu o predpísaní penále 819,20 eur; ani proti druhostupňovému rozhodnutiu o predpísaní penále 516,62 eur), ktorými by sa prieskumu týchto rozhodnutí domáhal a tieto rozhodnutia sa stali právoplatnými a vykonateľnými 6. apríla 2018. Proti rozhodnutiam o predpísaní penále bola pritom prípustná správna žaloba, keďže nejde o rozhodnutie vylúčené z prieskumu správnymi súdmi. Podľa ustanovenia § 27 ods. 1 SSP tak krajský súd v tu prerokúvanej veci nemohol preskúmať zákonnosť týchto skorších rozhodnutí, ale naopak, bol povinný skúmať, či žalovaná postupovala zákonne a rešpektovala tieto právoplatné rozhodnutia. Z napadnutého rozsudku krajského súdu je zrejmé, že takto správne postupovala.

16. Dôsledkom právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutí o predpísaní penále, bolo, že organizačná zložka žalovanej (prvostupňový správny orgán) musela v ďalšom konaní z týchto rozhodnutí ako exekučných titulov (podľa § 225b zákona č. 461/2003 Z. z.) vychádzať a postupovať podľa § 225a ods. 3 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z., teda žalovaná bola povinná vymáhať pohľadávky podľa tohto zákona a spôsobmi, ktoré tento zákon ustanovuje.

17. Preskúmané rozhodnutie žalovanej teda bolo vydané v súlade s citovanými ustanoveniami zákona a krajský súd napadnutým rozsudkom správne rozhodol, keď správnu žalobu žalobcu zamietol.

18. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší správny súd námietky žalobcu uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Hoci žalobca v kasačnej sťažnosti uviedol „Tak predovšetkým treba uviesť, že pre predmetnú právnu vec sa javí ako rozhodujúce rozhodnutie žalovanej č. 056000342018 zo dňa 19.06.2018, ktoré rozhodnutie sa týkalo vymoženia údajnej pohľadávky žalobcu ...“, námietky žalobcu resp. ním tvrdené dôvody kasačnej sťažnosti sa v podstatnom dotýkali podkladových rozhodnutí o predpísaní penále, ktoré však žalobca správnu žalobou v lehote podľa § 181 SSP nenapadol (viď vyššie). Žalobca doručil krajskému súdu správnu žalobu (ktorou sa domáhal prieskumu rozhodnutí žalovanej a o ktorej krajský súd rozhodol rozsudkom napadnutým kasačnou sťažnosťou) dňa 12. júla 2018, pričom však rozhodnutia o predpísaní penále mu boli doručené 6. apríla 2018 a tieto sa z dôvodu nadobudnutia ich právoplatnosti a vykonateľnosti stali exekučným titulom - podkladovým rozhodnutím pre rozhodnutie, ktoré žalobca v kasačnej sťažnosti označil za také, čo sa javí byť rozhodujúce. Z týchto dôvodov potom najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

19. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP).

20. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte jednomyselne - pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.